

zanje se je v zadnjem desetletju za res razvilo.

Zasnova vodnika je klasična Sidartina: pregledna, jedrnata, informativna. Kratkemu uvodu sledijo podatki o najprimernejšem času za obisk, karakteristikah smeri, prenočiščih, morebitnih prepovedih ali omejitvah – podatke o plezališčih marsikje dopolnjujejo navodila oz. priporočila, ki naj bi pripomogla k dobremu razumevanju med lastniki in začasnimi uporabniki nekoristnega skalovja, ki nemalokrat leži na zasebnem svetu. Da bi se izognili gostobesednosti, so na začetku posameznega poglavja uporabljeni simboli, s katerimi so na kratko predstavljene nekatere značilnosti plezališča (trajanje dostopa, nadmorska višina plezališča, višina smeri, orientacija sektorjev, način plezanja, možnost obiska z otroki), dobrodošla novost pa je rubrika »namig«, v kateri avtorji navedejo možnosti neplezalskega delovanja v bližini plezališča.

Ličnih in preglednih skic (avtor Danilo Cedilnik – Den) smo uporabniki Sidartinih plezalnih vodnikov že navajeni; tu in tam opombam, ki dopolnjujejo skice, ponagaja kak tiskarski ali oblikovalski škrt, večkrat pa se pojavi težava večjezičnih opazkov pod skicami sten. Vodnik sicer vsebuje prevode v italijanščino, nemščino in angleščino (prevodi Ines Božič Skok in Nadia Milievich), tuji plezalci pa bi morda lahko imeli nekaj težav z razumevanjem opozoril/pojasnil, ki so na prenekateri skici napisana le v slovenščini (glej npr. skico dostopa do plezališča št. 13). Razumljivo je vprašanje oblikovanja v takih primerih, a nedoslednost rahlo zbode. Pri pogledu na zemljevid z vrisanimi plezalnimi področji vzbudi pozornost bela lisa na južnem delu Slovenije – mar med Primorsko in Dolenjsko res ni nobenih plezališč, gre morda za nenaklonjenost lokalnih plezalcev do objave podatkov o njihovih loviščih ali pa za plezališča, ki ne dosegajo kriterijev za objavo v vodniku?

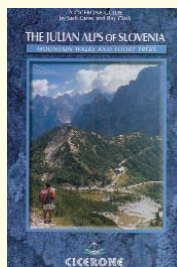
Zapisane opazke so seveda le kapljica sladke vode v morje zglede zbranih in obdelanih podatkov o športnoplezalnem opusu in potencialu Slovenije. Vodnik pač obvezno sodi med opremo vsakega zapriseženega športnega plezalca in tudi rekreativca.

Mateja Pate

Uporaben vodnik po Julijcih v angleščini

The Julian Alps of Slovenia, Mountain Walks and Short Treks, Justi Carey and Roy Clark, Cicerone, London, 2005.

Pri znani vodniški založbi Cicerone je letos izšel vodnik po Julijskih Alpah izpod peresa Justy Carey in Roya Clarka (v angleščini). Avtorja od leta 2002 živita v Sloveniji. Knjižica je oblikovana enako kot dosedanji vodniki te založbe (mali format, plastificirane platnice) in je glede na »velikost« gorovja presenetljivo obsežna, saj ima kar 309 strani. Vodnik se začne z opozorilom, ki je postalo stalnica tudi pri slovenskih izdajah – da je hoja v gore lahko tudi nevarna in da vodnik ni zadostno zagotovilo za varnost. Sledijo pregledni zemljevidi (z razlago topografskih znakov), ki so odličen pripomoček za preglednejšo orientacijo. V uvodnem poglavju avtorja obravnavata nekatere značilnosti Julijskih Alp, zgodovino Slovenije (posebno poudarjata, da Slovenija ne sodi na Balkan!) in slovenskega planinstva, geologijo, značilnosti pokrajine, Triglavski narodni park, podnebje, vreme, živalstvo in rastlinstvo. Razložita, kako priti v Slovenijo, promet v Sloveniji, možnosti prenočevanja, značilnosti slovenske hrane in podobno. Navedeta tudi koristne gorniške podatke: o zemljevidih, opremi, označevanju poti, kdaj na turo,

nevarnostih in o gorskem reševanju. V okvirih ob besedilu najdemo še nekatere uporabne zadeve: kratek slovarček, pravila vedenja v TNP, datume poveljnih slovenskih praznikov, seznam pomembnejših zemljevidov, navodila za večjo varnost na poti in znamenji za sporazumevanje z reševalnim helikopterjem. Avtorja uporabljata za označevanje zahtevnosti poti štiristopenjsko lestvico, po kateri pomeni 1 najmanj zahtevno pot, 4 pa najzahtevnejšo.

Vodnik nas vodi po posameznih območjih, od Kranjske Gore prek Bohinja, Bovca in Bleda do Kobarida. V zadnjem delu so za ta območja na kratko podani tudi predlogi tur od kočice do kočice, npr. Kranjska Gora-Tičarjev dom-Pogačnikov dom-Trenta. Vseh izletov oz. tur je 57, izleti med kočami pa so samo naštet. Začetni izleti v vseh že omenjenih območjih so kratki in nezahtevni ter nas pogosto vodijo po dolinah, k razglednikom in mnogim naravnim ter kulturnim znamenitostim. Po večini markirane poti nas vodijo tudi na nekatere sredogorske in visokogorske vrhove (Mala Mojstrovka, Prisank, Jalovec, Špik, Skrlatica, Triglav – po več poteh –, Mahavšček, Veliko Špiče, Visoki Kanin, Razor, Stenar, Krn, Mangart, Debela peč idr.), pri tem pa se opisi ne ognejo tudi tehnično najzahtevnejših zavarovanih poti (vodnik se sicer skoraj izključno drži označenih poti). Vsak opis ima na začetku povzetek najpomembnejših podatkov: dolžina ture (v km), potreben čas, stopnja težavnosti, višinska razlika ture, kraj izhodišča in sestopa (tudi alternative), kratek opis dostopa do izhodišča, zemljevidi (tisti s seznama in iz vodnika), kraj prenočevanja. Podobno kot v uvodnem delu najdemo tudi tu v okviru nekatere zanimive podatke, od opisov krajev in naravnih znamenitosti do zgodovinskih podatkov, značilnosti opisanih tur, alternativnih poti in drugega.

Opisi niso suhoparni, saj avtorja opisujeta tudi okolico poti, tako da bralec dobi res veliko zanimivih

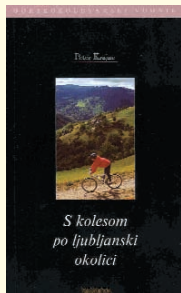
informacij. Izbira tur je seveda subjektivna, vendar omogoča obiskovalcu, da vidi večino predelov Julijcev, ki so označeni s Knafelčevimi markacijami in v katerih tudi sicer na poteh srečujemo precej tujecev (neoznačenega sveta ni). Vodnik bo glede na opisano zasnovo lahko koristil tako zahtevnim kot tudi manj zahtevnim obiskovalcem oziroma gornikom. V zadnjem delu so spet uporabni dodatki: potrebne telefonske številke, seznam gorniške literature v angleščini, slovarček in še kratek pregled vseh tur z navedenimi dolžino, časom, stopnjo zahtevnosti in višinsko razliko ter nekaj praznih listov za osebne opombe uporabnika. Zanimivo je, da so slovenska imena vrhov zapisana pravilno, edina napaka je slovnična: povsod manjka presledek med višino in metri. Knjiga je prijetno oblikovana: poleg vseh prelepih in značilnih fotografij Julijcev (avtorji niso znani) so ob robu izčrpnii napisi pod slikami ali kakšni drugi koristni podatki. Skratka, uporaben vodnik, ki omogoča, da gremo na turo brez posebnega zemljevida. Torej čim prej na pot!

Vladimir Habjan

Pohodniki ali kolesarji?

S kolesom po ljubljanski okolici, Peter Krajnc, Sidarta, Ljubljana, 2005.

Želje gorskih kolesarjev in planincev niso vedno usklajene, po drugi strani pa je res, da številni ljubitelji gora radi sedijo tudi na kolo in prevozijo vse tiste dolge gozdne ceste, ki pod nogami včasih že kar niso več prijetne. Da je sožitje planincev in domačinov s to »vrsto« kolesarjev mogoče, poskuša dokazati tudi avtor nedavno izdanega gorskokole-

sarskega vodnika po ljubljanski okolici Peter Krajnc. V uvodu zelo lepo pove, kje je mesto kolesarjev in kako naj se vedejo do drugih, predvsem domačinov in njihove lastnine; tudi pozneje še omeni pravila lepega vedenja. Žal pa fotografiji na straneh 8 in 38 lepih nasvetov nikakor ne podkrepita – na travnik nad Topolom (tam že pohodniki shodijo vse preveč stezic!) kolesarji nekako ne sodijo in jih kmetje niti približno niso veselili.

Vodnik je razdeljen na enote – Središče (Ljubljana in bližnja okolica), Polhograjsko in Škofjeloško hribovje, Proti osrčju kamniških visokih gora, Posavsko hribovje in Kraški svet Notranjske in Dolenjske. Skupaj obsega 43 izletov s kolesom, in to vseh težavnostnih stopenj; avtor nas najprej povabi na pot z opisom narave in kulturnih znamenitosti, nato pa sledi tehnični opis z informacijami o kilometrih in višini. Kjer je orientacija težavnejša (preplet gozdnih cest in kolovozov), avtor »voznike« še dodatno opozori. Vedno sta priložena še zemljevid in višinski prerez poti, ki sta s tehničnim opisom na voljo tudi v samostojni knjižici, tako da kolesarjem celotnega vodnika sploh ni treba jemati na turo. Fotografije so kakovostne, zanimive, navdušijo tako športnika kot ljubitelja narave. Prav to je želel poudariti tudi avtor sam – namreč, gorski kolesar, ki ima naravo rad, bo ohranil spoštljiv odnos do nje in ne bo napoti ne domačinom ne planincem. Na stezah in travnikih takega kolesarja pač sploh ne bomo srečali. Zato je vprašljiva tudi uvrstitev izleta na Polhograjsko goro, na katero vodi za kolesarje prestrma pot – najvztrajnejši jo z naporom, da bi prišli na vrh, predvsem razrijejo. Zapornica je zdaj narejena tako, da lahko kolo le prenesesh čeznjo, saj na tak vrh sodijo le pohodniki. Peter Krajnc kolesarjem omeni tudi manj znane stvari ob poteh, saj naj bi poleg športnega užitka na turah tudi kaj zanimivega videli. Ob omembi naravoslovca Ivana Regna (preučeval je murnovo petje) vzklikne: »Kako le-

po, da se lahko ljudje ukvarjamo z na videz tako nepomembnimi, pa vendar tako čudovitimi stvarmi, kot je murnovo petje in gorsko kolesarjenje! Vivat!« Zares! Kljub (nepomembni) napaki v stavku (namesto »je« bi moralo biti »sta«). Sicer je jezikovno priručnik zglodno urejen, žal pa dober vtis pokvari napačna raba predlogov pri krajih – mar je tako težko pogledati v zajetni Krajevni leksikon Slovenije? Beremo: »v Dobrovi, v Brišah, v Prapročah, v Belo, v Osredku, v Škofljici, v Rašici« – pa prav vsi naštetih kraji (in še kakšen) zahtevajo uporabo predloga »na«. Na koncu vodnička je še nekaj koristnih navodil o opremi in drugih vidikih gorskega kolesarjenja.

Sidartin kolesarski vodniček je prav uporaben, saj ponuja kolesarske izlete, ki so velikemu delu prebivalcev osrednje Slovenije na dosegu »noge«. Prav gotovo ga bodo veseli vsi, ki so radi v naravi, tudi gorniki, in če bodo upoštevali osnovne smernice sožitja gorskih kolesarjev z naravo in prebivalci v njej, bodo le »z vetrom v lasih« užili vse, kar popotovanje s kolesom lahko ponudi. Pa previdno navzdol! In pazite se psov na (pre) dolgih verigah – saj boste v vodniku prebrali, kje so.

Marijan Bradeško

Glas iz Robanovega kota

Preproste zgodbe s solčavskih planin, Joža Vršnik, Društvo Mohorjeva družba, Celje, 2002.

Pred sedemindvajsetimi leti je pri Mohorjevi družbi izšla knjižica z zgodbami Robanovega Joža (Joža Vršnik). Založba se je letos odločila za ponatis zanimivih zgodb, verjetno v želji po ohranjanju dragocene kulturno-zgodovinske dediščine.

